

ПРЕДИКТОРИ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ СТРАТЕГИИ ЗА СПРАВЯНЕ С ОНКОЛОГИЧНА ДИАГНОЗА

Биляна ЦОНКОВА

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас
БЪЛГАРИЯ, Бургас 8010, бул. „Проф. Якимов“ 1

bvelikova@yahoo.com

Резюме. Целта на изследването е да се проучат връзките между копинг моделите за справяне със стреса от онкодиагнозата, възприетата социална подкрепа и някои личностни и медицински детерминанти като пол, възраст, оптимизъм, рецидив на заболяването.

В изследването са включени: модифицирана Скала за източници на социална подкрепа (*Social Support Scale*, Carver, 2006). Тя се състои от десет айтема, отнасящи се до степента на възприета диференцирана по вид и източници социална подкрепа; модифициран Кратък въпросник за Ориентация за справяне с преживяни проблеми (*brief COPE*), публикуван от Карвър през 1997 година и състоящ се от 28 твърдения (Carver, 1997) и Метод за оценка на оптимизъм и негативни очаквания, основаващ се на Метода за измерване на генерализирани очаквания на валентността на получените резултати (оптимизъм и негативни очаквания) с автори А. Величков, М. Радославова, М. Рашева (Величков и Радославова, 2005:27-32). Извадката включва 117 лица с различна локализация на тумора.

Резултатите показват, че предиктор на индивидуалните копинг механизми при онкодиагноза се явява възприетата подкрепа от страна на най-близките хора – партньор, родители и деца. Личностните, социално-демографски и медицински характеристики оказват влияние върху предпочитането на определени стратегии, но в нито един от анализирания случаи не са единствените детерминанти на избора. Оптимизмът и негативните очаквания функционират като фактори от трето ниво в случаи на ангажиране с конкретни копинг стратегии. Получените резултати могат да намерят приложение в система от психосоциални интервенции, които да съдействат за справянето със стреса от диагнозата и връщането към обичайния начин на живот.

Ключови думи: онкологична диагноза; копинг механизми; предиктори.

Статията да се цитира по следния начин:

Цонкова, Б. (2019). Предиктори на индивидуалните стратегии за справяне с онкологична диагноза. *Психологични изследвания*, Том 22, Кн. 2, 2019, 505-534. ISSN 0205-0617 (Print); ISSN 2367-9174 (Online).

© Б. Цонкова, 2019

Статията е постъпила през януари 2019

Приета за публикуване през юни 2019

Публикувана онлайн през август 2019

Авторът е прочел и одобрил окончателния вариант на ръкописа.